

Vztahy mezi EU a Čínou

- vzhledem k současnému vzestupu EU i Číny jako globálních mocností, jejich vzájemné vztahy se během posledních let hodně rozrostly. Na ekonomické úrovni je s podílem na zahraničně obchodním obratu 5,3% čtvrtým nejdůležitějším obchodním partnerem EU (třetí pozice v unijním dovozu a pátá ve vývozu) a zároveň je EU druhým největším odbytíštěm pro Čínu. EU je také jedním z hlavních zdrojů zahraničních investic pro čínskou ekonomiku.
- Současná politika EU vůči Číně je založena na dokumentu přijatém komisí 15. května 2001 a nazvaném **Strategie EU vůči Číně : Implementace komunikace 1998 a budoucí kroky pro efektivnější politiku EU** ("EU Strategy towards China: Implementation of the 1998 Communication and Future Steps for a more Effective EU Policy"). Tento text byl ještě rozšířen 13. prosince 2003, když Komise vydala nový dokument zvaný **Dozrávající partnerství : společné zájmy a výzvy ve vztazích EU a Číny** (A maturing partnership : shared interests and challenges in EU-China relations). Tento dokument navrhuje cesty vývoje vzájemných vztahů definováním konkrétních kroků ve vztazích k Číně na příští dva až tři roky.
- EU chce rozšířit politický dialog pomocí soustředění se na už existující mechanismy, dialog o ilegální imigraci by měl být více zaměřen na konkrétní výsledky, dokument obsahuje také návrhy řešení na zlepšení dialogu o lidských právech. O oblasti ekonomiky je dána priorita spolupráci v rámci **Dohody z Doha**, tedy v rámci **WTO** a také na monitorování plnění závazků v rámci WTO Čínou. EU také chce posílit sektorovou spolupráci odstartováním nových dialogů a sektorových dohod.

Politický dialog a dialog o lidských právech:

- Politický dialog mezi EU a Čínou byl formálně zahájen v roce 1994. Tento dialog se postupně rozrostl do pravidelných, strukturovaných setkání na několika úrovních. Každoroční summity na úrovni hlav vlád fungují od roku 1998 a velkým dílem přispívají k zvýšení úrovně dialogu hlavně zprostředkováním strategické vize rychle rostoucí komunikaci. Šestý summit se konal 30. října 2003 v Pekingu. Během tohoto shromáždění byla přijata dvě ujednání., zahajující nový dialog na úrovni průmyslové politiky a upevňující čínskou účast na projektu Galileo, tedy evropském systému satelitní navigace. Dále bylo výsledkem tohoto setkání připravení takzvaného Memoranda porozumění (A Memorandum of understanding), umožňujícího čínským turistům snadnější cestování do EU. Dále byl dohodnut dialog o duševních autorských právech. Další summit se bude konat 8 prosince 2004.
- Otázka lidských práv byla a je prioritou ve vztazích s Čínou. Dialog v této věci byl zahájen v roce 1996, ale byl Čínou přerušen o rok později, když Dánsko a devět dalších zemí EU předložilo klíčovou rezoluci na zasedání Komise OSN pro lidská práva. Později během roku 1997 se Čína uvolila k pokračování dialogu. V současné době probíhá dvakrát ročně a je používán k přímé debatě o citlivých tématech (EU tvrdí, že tyto debaty probíhají v otevřené a konstruktivní atmosféře). Evropská Komise průběh dialogu podporuje pomocí svého programu na podporu spolupráce v oblasti lidských práv. Od roku 1997 bylo spuštěno několik dalších programů (kontrola v malých obcích, právní spolupráce, zlepšení stavu ženských práv atd.)
- Existence tohoto oficiálního kanálu však nezabránila EU vyjadřovat veřejně své znepokojení nad stavem dodržování lidských práv v Číně. V letech 2001 a 2002 vyjádřila na zahájení pravidelného zasedání komise OSN pro lidská práva vážné znepokojení nad stavem dodržování lidských práv v Číně.

Ekonomické a obchodní vztahy

- Čínský prudký ekonomický rozvoj v posledních 20 letech měl značný dopad i na vztahy s EU. Celkový vzájemný obchod se zmnohonásobil a v roce 2003 činil €135 miliard. Z přebytku v roce 1980 se v roce 2003 stal deficit €55 miliard, největší schodek, který má EU v obchodování s jakýmkoli partnerem. V posledních letech putovaly z EU do Číny také značné investice.
- Obchodní deficit EU je mimo jiné způsoben četnými překážkami v přístupu k čínskému trhu. Proto je politika EU v této oblasti zaměřena hlavně na liberalizaci obchodu a toku investic, jmenovitě zejména na odstranění bariér importu určitých druhů zboží (kontrolou cen, diskriminačními registračními opatřeními, chaotickými hygienickými standardy), na odstranění překážek v investování (různá omezení investic jen na některé oblasti, požadavky na vytváření podniků se společnou účastí, diskriminační licenční procedury, celkové uzavření některých oblastí pro cizince atd.) a na celkové zlepšení obchodního prostředí (zde se jedná hlavně o ochranu duševního vlastnictví...)
- Čína vstoupila do WTO v roce 2001 po 15 letech vyjednávání. Toto se pro WTO stalo vskutku přelomovým krokem, protože přistoupením 1,3 miliard lidí se stala vskutku globální organizací. Tímto krokem se upevnilo postavení Číny v globální ekonomice a zajistilo se tak jistější postavení pro obchodníky jak v Číně, tak na celém světě. Aby však mohlo být z těchto výhod plně těženo, je třeba, aby Čína splnila všechny své závazky včas a v dostatečné míře. Takže dohled nad dodržováním a plněním závazků plynoucích ze členství ve WTO se stal jednou z priorit EU pro příští roky. EU chce Čínu na této cestě podporovat rozvíjením sektorálních dialogů v klíčových ekonomických oblastech a také pomocí Sino-EU programu pro spolupráci (EU-China Co-operation Programme).

Evropsko-Čínská spolupráce

- v současné době tato spolupráce zahrnuje asi 40 projektů v celkové hodnotě přibližně €260 milionu. Tyto zdroje jsou využívány na podporu hlavních politik EU vůči Číně. To mimo jiné zahrnuje :
  - projekt na podporu ochrany živ. prostředí (€13M)
  - projekt na podporu základního vzdělání v provincii Gansu (€11M)
  - projekt na podporu hosp. reform (€9M)
  - ...
- Evropsko-čínská spolupráce dnes už značně přesahuje meze obvyklé rozvojové pomoci, avšak zdůvodnit by se dala tím, že 11% procent čínské populace stále žije pod hranicí absolutní chudoby (tedy má denní příjem pod \$1.00) a snížení chudoby je jednou z globálních priorit EU.
- 1. března 2002 vešel v platnost Strategický program EK pro Čínu pro roky 2002-2006 (Country Strategy Paper 2002-2006). Prioritami jsou v něm podpora čínských sociálních a ekonomických reform, životní prostředí a trvale udržitelný rozvoj, zlepšení vlády v Číně a posílení vlády zákona. Součástí je i pomoc při boji s ilegální migrací.
- V současné době také v Číně těží pět projektů z podpory Evropské programu pro demokracii a lidská práva (EU Human Rights and Democracy programme), jistá pomoc šla do Číny i přes program ECHO a formou podpory v oblasti Research & Development.
- Pro efektivnější spolupráci byla přímo v Pekingu zřízena Delegace EU jako součást programu Komise pro vnější asistenci.

- Od roku 1985 se každoročně schází Společný výbor (The Joint Committee), který dohlíží nad všemy aspekty spolupráce.

Bilaterální dohody

- základní strukturu vztahů s Čínou stále určuje **Dohoda o spolupráci a obchodu mezi ES a Čínou z roku 1985** ("1985 EC-China Trade and Co-operation Agreement). Tato dohoda pokrývá ekonomické a obchodní vztahy, ale i Evropsko-čínský program spolupráce. Byla doplňována v letech 1994 a 2002, jak se rozrůstal evropsko-čínský dialog. V Roce 2000 vstoupila v platnost **Dohoda o vědě a technologii** (A science and Technology Agreement). V květnu 2004 vstoupil v platnost dokument „**Authorised destination status**“, který umožňuje čínským turistům procházet jednoduššími procedurami při vstupu na území EU.

Agreement on maritime transport – 2002

EU's Galileo satellite navigation programme - 30. říjen 2003

agreement on customs co-operation, zahájena jednání – 6. května 2004

Tchai-wan

- celý můj referát byl zaměřen na ČLR, ale nakonec bych dodal ještě pár základních informací o Čínské republice, známé jako Taiwan
- S 23 milióny lidí je Taiwan již více než dvacet let považován za "Asijského tygra" hospodářství. Taiwan vlastní 15. největší obchodní hospodářství, jehož hlavními vývozními oblastmi jsou USA a Asie. Jak však důležitost Taiwanu na poli světového obchodu roste, rozšiřuje své obchodní a hospodářské vztahy s ostatními státy světa, včetně patnácti členských států EU.
- Vzájemný obchod dosáhl v roce 1999 33,5 miliard USD, čímž se EU stala třetím největším obchodním partnerem Taiwanu, zatímco Taiwan obsadil na žebříčku obchodních partnerů EU desáté místo. Již mnoho let obě strany každoročně konzultují a řeší obchodní spory a klíčové otázky.
- Dalším krokem ve vztazích EU s Taiwanem bude s nejvyšší pravděpodobností otevření zastupitelského úřadu EU v Taipei, které se plánuje provést v souvislosti s předpokládaným vstupem Taiwanu do WTO.